# KARTA PRZEDMIOTU (ZAJĘĆ)

**Kod przedmiotu (zajęć): 0912-7LEK-C-M**

**Nazwa przedmiotu (zajęć) w języku polskim: Medycyna sądowa**

**Nazwa przedmiotu (zajęć) w języku angielskim: Forensic medicine**

## 1. Usytuowanie przedmiotu (zajęć) w systemie studiów

| | |
|---|---|
| **1.1. Kierunek studiów** | **lekarski** |
| **1.2. Forma studiów** | stacjonarne/niestacjonarne |
| **1.3. Poziom studiów** | jednolite studia magisterskie |
| **1.4. Profil studiów** | ogólnoakademicki |
| **1.5. Osoba przygotowująca kartę przedmiotu (zajęć)** | lek. Karol Romaszko |
| **1.6. Kontakt** | karol.romaszko@ujk.edu.pl |

## 2. Ogólna charakterystyka przedmiotu (zajęć)

| | |
|---|---|
| **2.1. Język wykładowy** | polski |
| **2.2. Wymagania wstępne** | anatomia, fizjologia, patomorfologia, prawo medyczne |

## 3. Szczegółowa charakterystyka przedmiotu (zajęć)

| | |
|---|---|
| **3.1. Forma zajęć** | Wykład (W)- obecność studentów na wykładach jest obowiązkowa, ćwiczenia (C), ćw. e-learning, ćwiczenia praktyczne (CP) |
| **3.2. Miejsce realizacji zajęć** | Collegium Medicum UJK |
| **3.3. Forma zaliczenia zajęć** | Wykład – egzamin pisemny, ćwiczenia i ćwiczenia praktyczne – zaliczenie z oceną, ćw. e-learning- zaliczenie |
| **3.4. Metody dydaktyczne** | Wykład: opis, objaśnienie, instruktaż<br>Ćwiczenia: seminarium informacyjne, dyskusja<br>Ćwiczenia praktyczne: zajęcia praktyczne, pokaz z objaśnieniem |
| **3.5.a. Wykaz literatury podstawowej** | 1. „Medycyna sądowa Simson", J. Payne-James, R. Jones, wyd.14, red. T. Jurek, Z. Jankowski, Edra Urban&Partner, 2021 r.<br>2 „Medycyna Sądowa",. V.D. Di Maio, Elsevier Urban & Partner, 2020r.<br>3.Aktualnie obowiązujące akty prawne dotyczące zasad wykonywania zawodu lekarza, prowadzenia dokumentacji medycznej, stwierdzania zgonu, orzecznictwa lekarskiego, fragmenty Kodeksu Karnego- szczególnie rozdz. XIX dot. przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu- akty prawne dostępne są na https://isap.sej.gov.pl |
| **3.5.b. Wykaz literatury uzupełniającej** | 1. „Sekcja zwłok. Podręcznik Shearera", J. C. Weber, PZWL, 2024 r.<br>2. „Medycyna sądowa" tom 1- Tanatologia i traumatologia sądowa, red. G. Teresiński, PZWL, 2019 r.<br>3. „Medycyna sądowa" tom 2 – Diagnostyka sądowa, red. G. Teresiński, PZWL, 2020r.<br>4. „Medycyna sądowa" tom 3 –Opiniowanie i kliniczna medycyna sądowa, red. G. Teresiński, PZWL, 2021 r. |

## 4. Cele, treści i efekty uczenia się

### 4.1. Cele przedmiotu (zajęć) (z uwzględnieniem formy zajęć)

**Wykłady**

- **C1.** Zapoznanie studentów z podstawowymi zagadnieniami z zakresu tanatologii sądowo-lekarskiej (rodzaje i przyczyny śmierci, patomechanizm śmierci, samoistne przeobrażenia utrwalające zwłoki, gnicie zwłok, zeszkieletowanie).
- **C2.** Zapoznanie studentów z podstawowymi zagadnieniami z zakresu traumatologii sądowo-lekarskiej (rodzaje obrażeń, mechanizmy ich powstawania, rodzaje narzędzi, rekonstrukcje wypadków drogowych i innych zdarzeń losowych ze skutkiem śmiertelnym lub z obrażeniami ciała).
- **C3.** Zapoznanie studentów w zasadami diagnostyki sądowo- lekarskiej i opiniowania w przypadkach dot. zwłok trudnych do zidentyfikowania.
- **C4.** Uwrażliwienie studentów na tematykę przemocy wobec dzieci.
- **C5.** Zaprezentowanie zasad sporządzania opinii w charakterze biegłego w sprawach karnych.

**Ćwiczenia**

- **C1.** Przedstawienie obowiązków prawnych lekarza w zakresie stwierdzenia zgonu, sekcji zwłok.
- **C2.** Zapoznanie studentów z zasadami diagnostyki sądowo- lekarskiej i opiniowania w przypadkach dot. Rekonstrukcji okoliczności wypadku drogowego i innych zdarzeń losowych ze skutkiem śmiertelnym lub z obrażeniami ciała.
- **C3.** Przedstawienie podstaw prawnych i zasad postępowania lekarza podczas oględzin zwłok na miejscu ich ujawnienia oraz sądowo –lekarskiego badania zwłok.
- **C4.** Omówienie zasad pobierania materiału do badań toksykologicznych i hemogenetycznych.
- **C5.** Zaznajomienie studentów z regulacjami prawnymi dot. przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz dot. przerywania ciąży.

**Ćwiczenia praktyczne**

- **C1.** Przygotowanie studentów do zastosowania techniki sekcyjnej oraz przeprowadzania sądowo – lekarskich sekcji zwłok.
- **C2.** Uwrażliwienie studentów na rodzaje badań sądowo – lekarskich osób żywych oraz na zasady sporządzania dokumentacji tych badań.
- **C3.** Uwrażliwienie studentów na tzw. błędy medyczne, ich najczęstsze przyczyny oraz zasady opiniowania w takich przypadkach.
- **C4.** Przygotowanie studentów do stosowania zasad tajemnicy lekarskiej, odpowiedzialności karnej, cywilnej i zawodowej lekarza.

### 4.2. Treści programowe (z uwzględnieniem formy zajęć)

**Wykłady**

1. Medycyna sądowa jako nauka interdyscyplinarna. Tanatologia sądowo-lekarska. Sądowo-lekarska sekcja zwłok ludzkich.
2. Traumatologia sądowo-lekarska. Obrażenie ciała a uraz. Rodzaje ran i innych obrażeń ciała.
3. Śmierć gwałtowna vs nagła. Rodzaje śmierci gwałtownej: uduszenie gwałtowne, działanie prądu, wysokiej, niskiej temperatury, energii promienistej. Zabójstwo, samobójstwo, „nieszczęśliwy" wypadek.
4. Zwłoki nieznane. Identyfikacja szczątków ludzkich. Rozkawałkowanie zwłok. Dzieciobójstwo. Zespół dziecka maltretowanego, przemoc w rodzinie.
5. Orzecznictwo sądowo-lekarskie w sprawach karnych i cywilnych. Zdolność do odbywania kary pozbawienia wolności i tymczasowego aresztowania.

**Ćwiczenia**

1. Sądowo-lekarskie sekcje zwłok. Zgon – uregulowania prawne w Polsce.
   Wypadki drogowe. Postrzały i wybuchy. Kazuistyka przypadków.

2. Oględziny zwłok w miejscu ich znalezienia. Rodzaje śladów biologicznych. Zabezpieczanie śladów. Identyfikacja rodzaju śladów – możliwości laboratoryjne. Identyfikacja grupowa i indywidualna śladów. Kazuistyka przypadków.
3. Podstawy toksykologii sądowo-lekarskiej. Alkohol etylowy. Trucizny i inne substancje odurzające. Uregulowania prawne dotyczące etanolu i środków odurzających. Kazuistyka przypadków.
4. Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności. Zachowania seksualne a odpowiedzialność karna. Przerywanie ciąży.

(w tym zajęcia prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość)

1. Kazuistyka przypadków orzeczniczo – opiniodawczych.

**Ćwiczenia praktyczne**

1. Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu. Kwalifikacja karna skutków obrażeń ciała (art.156,157,217kk). Kazuistyka przypadków. Błąd medyczny. Opiniodawstwo sądowo-lekarskie w sprawach cywilnych. Ustalenie uszczerbków na zdrowiu. Elementy lekarskie w ustalaniu zakresu odszkodowania. Kazuistyka przypadków
2. Sądowo-lekarska sekcja zwłok- pokaz sekcyjny ( w miarę możliwości - w zależności od zlecenia sekcji zwłok przez Prokuraturę).

### 4.3. Efekty uczenia się realizowane w ramach przedmiotu (zajęć)

| Efekty przedmiotowe (symbol) | Student, który zaliczył przedmiot (zajęcia) | Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się |
|---|---|---|
| | **w zakresie wiedzy:** | |
| W01 | Opisuje pojęcie śmierci gwałtownej i nagłego zgonu, a także różnicę między pojęciami urazu a obrażenia; | G.W12. |
| W02 | Rozpoznaje podstawy prawne i zasady postępowania lekarza podczas oględzin zwłok na miejscu ich ujawnienia oraz sądowo-lekarskiego badania zwłok; | G.W13. |
| W03 | Nazywa zasady diagnostyki sądowo-lekarskiej i opiniowania w przypadkach dotyczących dzieciobójstwa i rekonstrukcji okoliczności wypadku drogowego; | G.W14. |
| W04 | Rozpoznaje zasady sporządzania opinii w charakterze biegłego w sprawach karnych; | G.W15 |
| W05 | Rozpoznaje zasady opiniowania sądowo-lekarskiego dotyczące: zdolności do udziału w czynnościach procesowych, skutku biologicznego oraz uszczerbku na zdrowiu; | G.W16. |
| W06 | Opisuje pojęcie błędu medycznego, najczęstsze przyczyny błędów medycznych i zasady opiniowania w takich przypadkach; | G.W17. |
| W07 | Rozpoznaje zasady pobierania materiału do badań toksykologicznych i hemogenetycznych. | G.W18. |
| | **w zakresie umiejętności:** | |
| U01 | Wyjaśnia osobom korzystającym ze świadczeń medycznych ich podstawowe uprawnienia oraz podstawy prawne udzielania tych świadczeń; | G.U5. |
| U02 | Sporządza zaświadczenia lekarskie na potrzeby pacjentów, ich rodzin i innych podmiotów; | G.U6. |
| U03 | Rozpoznaje podczas badania dziecka zachowania i objawy wskazujące na możliwość wystąpienia przemocy wobec dziecka; | G.U7. |
| U04 | Pobierać krew do badań toksykologicznych i zabezpieczać materiał do badań hemogenetycznych. | G.U9. |

**w zakresie kompetencji społecznych:**

| | | |
|---|---|---|
| K01 | Jest świadomy nawiązania i utrzymania głębokiego oraz pełnego szacunku kontaktu z pacjentem, a także okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych; | H.S1 |
| K02 | Jest wrażliwy na kierowanie się dobrem pacjenta; | H.S2 |
| K03 | Jest gotów do przestrzegania tajemnicy lekarskiej i praw pacjenta; | H.S3 |
| K04 | Jest chętny podejmowania działań wobec pacjenta w oparciu o zasady etyczne, ze świadomością społecznych uwarunkowań i ograniczeń wynikających z choroby; | H.S4 |
| K05 | Jest świadomy dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych; | H.S5 |
| K06 | Jest chętny do propagowania zachowań prozdrowotnych; | H.S6 |
| K07 | Wykazuje aktywność w korzystaniu z obiektywnych źródeł informacji; | H.S7 |
| K08 | Jest otwarty na formułowanie wniosków z własnych pomiarów lub obserwacji; | H.S8 |
| K09 | Jest wrażliwy na wdrażanie zasad koleżeństwa zawodowego i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym; | H.S9 |
| K10 | Jest otwarty na formułowanie opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej; | H.S10 |
| K11 | Jest świadomy przyjęcia odpowiedzialności związanej z decyzjami podejmowanymi w ramach działalności zawodowej, w tym w kategoriach bezpieczeństwa własnego i innych osób. | H.S11 |

## 4.4. Sposoby weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się realizowanych w ramach przedmiotu (zajęć)

**Sposób weryfikacji (+/-)**

| Efekty przedmiotowe (symbol) | Egzamin pisemny/ | Kolokwium* | Projekt* | Aktywność na zajęciach* | Praca własna* | Praca w grupie* | Inne (jakie?)* Obserwacja |
|---|---|---|---|---|---|---|---|

**Forma zajęć**

| 1: / 2: | W | C | ... | W | C | ... | W | C | ... | W | C | ... | W | C | ... | W | C | ... | W | C | CP |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| ...W01 | + | + | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| W02 | + | + | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| W03 | + | + | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| W04 | + | + | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| W05 | + | + | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| W06 | + | + | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| W07 | + | + | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| ...U01 | + | + | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| U02 | + | + | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| U03 | + | + | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| U04 | + | + | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| ...K01 | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | + |
| K02 | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | + |
| K03 | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | + |
| K04 | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | + |
| K05 | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | + |

| | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| K06 | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | + |
| K07 | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | + |
| K08 | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | + |
| K09 | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | + |
| K10 | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | + |
| K11 | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | + |

**Adnotacja. 1: forma zajęć; 2: efekty uczenia się**

### 4.5. Kryteria oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się

**Forma zajęć:**

**WYKŁAD (W)** (w tym zajęcia prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość)

| Ocena | Kryterium oceny |
|---|---|
| **3,0** | 61-68% z testu jednokrotnego wyboru (60 pytań; 5 wariantów odpowiedzi na każde pytanie) |
| **3,5** | 69-76% jw. |
| **4,0** | 77-84% jw. |
| **4,5** | 85-92% jw. |
| **5,0** | 93-100% jw. |

**Forma zajęć:**

**ĆWICZENIA (C)** (w tym zajęcia prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość)

| Ocena | Kryterium oceny |
|---|---|
| **3,0** | Opanowanie treści programowych na poziomie podstawowym, odpowiedzi chaotyczne, konieczne pytania naprowadzające. |
| **3,5** | Opanowanie treści programowych na poziomie podstawowym, odpowiedzi usystematyzowane, wymaga pomocy nauczyciela. |
| **4,0** | Opanowanie treści programowych na poziomie podstawowym, odpowiedzi usystematyzowane, samodzielne.<br>Rozwiązywanie problemów w sytuacjach typowych. |
| **4,5** | Zakres prezentowanej wiedzy wykracza poza poziom podstawowy w oparciu o podane piśmiennictwo uzupełniające. Rozwiązywanie problemów w sytuacjach nowych i złożonych. |
| **5,0** | Zakres prezentowanej wiedzy wykracza poza poziom podstawowy w oparciu o samodzielnie zdobyte naukowe źródła informacji. |

**Forma zajęć:**

**ĆWICZENIA PRAKTYCZNE (CP)** (w tym zajęcia prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość)

| Ocena | Kryterium oceny |
|---|---|
| **3,0** | Opanowanie treści programowych na poziomie podstawowym, odpowiedzi chaotyczne, konieczne pytania naprowadzające. |
| **3,5** | Opanowanie treści programowych na poziomie podstawowym, odpowiedzi usystematyzowane, wymaga pomocy nauczyciela. |
| **4,0** | Opanowanie treści programowych na poziomie podstawowym, odpowiedzi usystematyzowane, samodzielne.<br>Rozwiązywanie problemów w sytuacjach typowych. |
| **4,5** | Zakres prezentowanej wiedzy wykracza poza poziom podstawowy w oparciu o podane piśmiennictwo uzupełniające. Rozwiązywanie problemów w sytuacjach nowych i złożonych. |
| **5,0** | Zakres prezentowanej wiedzy wykracza poza poziom podstawowy w oparciu o samodzielnie zdobyte naukowe źródła informacji. |

## 5. Bilans punktów ECTS – nakład pracy studenta

| Kategoria | Obciążenie studenta: studia stacjonarne | Obciążenie studenta: studia niestacjonarne |
|---|---|---|
| **LICZBA GODZIN REALIZOWANYCH PRZY BEZPOŚREDNIM UDZIALE NAUCZYCIELA (GODZINY KONTAKTOWE)** | **40** | **40** |
| Udział w wykładach* | 20 | 20 |
| Udział w ćwiczeniach, konwersatoriach, laboratoriach* | 17 | 17 |
| Inne (należy wskazać jakie? np. zajęcia prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość) * Ćwiczenia e-learning | 3 | 3 |
| **SAMODZIELNA PRACA STUDENTA (GODZINY NIEKONTAKTOWE)** | **10** | **10** |
| Przygotowanie do wykładu* | 5 | 5 |
| Przygotowanie do ćwiczeń, konwersatorium, laboratorium* | 5 | 5 |
| **ŁĄCZNA LICZBA GODZIN** | **50** | **50** |
| **PUNKTY ECTS za przedmiot (zajęcia)** | **2** | **2** |

***niepotrzebne usunąć**

**Przyjmuję do realizacji** (data i czytelne podpisy osób prowadzących przedmiot (zajęcia) w danym roku akademickim)

……